

SAP 469

REGISTER
VAN
RESOLUTIEN

1631 - 1665

Register inhoudende diversche ordonnantien (,) vonnissen, resolutien, ende ander zaken van diversche nature van *Burghmeesters* ende Schepenen der stede van Poperynghe beghinnende med den Jaere XVI^c een endertigh ten tyde van d'heeren

PIETER VANDE PEERBOOME	Burghmeester vande Commune
GUILLAUME FLOOR	Burghmeester vander Wet

Mr JAN VANDER FOOSSE	
JAN DENIJS	
MAILLARD VANDE GOESTEENE	
FRANCOIS FOLCQUE	
JAQUES BAERT	
GHILEIN DIEDEMAN	Schepenen
JAN ROUVROIJ	
ROBERT PROVENTIER	
JOOS CHEIJS de Jonghe	
CHRISTIAEN LYBAES	

Mr MATHEUS LOTTIN	greffier
Mr ADRIAEN PIERINS	Pensionaris

1 ro Op de calaigne¹ ghedaen byden Ampman² deser stede ten laste van PIETER KENS, ter cause hy hem *vervoordert* heeft In facie Judicis³ te zegghen Jegghens DOMIJN VANDER MEULEN in in haer*lieder* zake ten toure van rolle dat d'affairen ofte zaken vanden zelven vermeulen, zyn valscheyd: De Wet condemneert den zelven Kens *inde* boete van 6 £ p t'emploijeren tot cieraet vanden wet-camer, Stellende den zelven vermeulen onverlet, den Ampman mede ghevoeght, omme dezelve Iniurie te doen repareren daer *ende* zoo hy te raede werdt
Actum *ter* camere den 12^{en} maerte 1631

Upde calaigne ghedaen byden Amptman *causa officii*⁴ *heeschere* Jegghens ende ten laste van ANDRIES REBAUT, ter cause den zelven Rebaut In facie Judicis hem *vervoordert* heeft in zyne zake Jegghens JAN MAKEBLYDE *staende* dezelve omme recht gedaen te worden op eenich dilaj ende Incident *verzouckende* *sverweerdere* *procuratie* dat de zake vutghestelt zoude worden tot t'eynde van het rolle, ende den zelven Rebaut ter contrarien dat den *verweerdere* vande retroacte zoude *versteken* zyn, zegghende m'en zoud't my wel doen *ende* dierghelijcke woorden ten diversche stonden repeterende, willende daerdeure Infereren dat dezelve wet zoude wysen bij faveure, dezelve wet condemneert den zelven Rebaut op t'protest vanden zelven Ampman *inde* boete van twaelf ponden *parisis* ten proffyte vande ghemeen en aermen deser stede
Actum den v^{en} Junij 1631 in t'keurgjedijnghe

Gheresolveert te doene eene generaele monsterynghe ende wapen-schauwijinghe vande borghers deser stede dyssendagh naestcommende, Ordonnerende overzulcx alle weer-baer mannen vande oude van XVI tot LX Jaeren Includ hemlieden te rengieren onder de respectie capiteinen van elcke wyck *ende* quartier (,) voorzien van behoorelick *ende* souffisant geweyre ende wapenen hemlieden eyghen toebehoorende elck naer
1 vo zyne qualiteyt *ende* conditie *ende* hemlieden ghereedt te houden, *ende* vynden dijssendaeghe eerstecommende ten een uren naer naeme precys met de voornoemde wapenen voor t'huus van elcx Alferis, opde boete van iiiij £ p ten laste van elck deffailant *ende* absent
Actum *ter* causen den Vi^{en} Juny 1631 *ende* ghepubliceert ten zelven daghe

Inshelycx gheordonneert *ende* ghepubliceert vande Landslieden eodem

Ghemonstert binnen 603 mannen *ende* buiten 641 mannen den X^{en} Junij 1631

Gheresolveert by Wetten *ende* Raeden, nu voort an niet meer als een refectie *meester* te maken *ende* dien te kiezen vut beede de zelve collegien, newaere dat t'zelve hiernaer andersins noodigh bevonden waere
Actum den XXI^{en} octobris 1631

Actum *ter* vergaederynghe van Wetten (,) Raeden & Notable deser stede
opden vij^{en} november 1631

1 Calaignie:

2 Ampman, amman:

3 In facie judicis: in het (aan)gezicht van de rechterlijke macht

4 Causa officii: in verband met (het uitoefenen van) zijn functie

Is goedt gevonden (,) gheresolveert, ghestatueert ende ghestipuleert med ghemeenen voise⁵ ende ghewilligh consent dat van nu voortan t'collegie vande wet der voornoemde stede belastelick zal wesen met logementen van soldaeten de welcke alhier zullen commen te ligghen, neffens d'Inzetene der zelve stede ende Jurisdictione ende overzulcx dat zoo wel de Jeghenwoordighe als toecommende wetten zullen belast ende ghefourniert worden zonder teghensegh ofte contradictie elck naer zyne ghestaethede. DaerInne de voornoemde

2 ro drie collegien zoo over hemlieden zelve als haerlieder naercommers onwederroupelick gheconsenteert, ende hemlieden verobligiert hebben, zoo zy doen by desen. Buiten blyfvende ende ghereserveert Bailliu, Greffier, Pensionaris ende ander die van ouder tyden van dierghelicke logementen vrij ende exempt hebben gheweest, de welcke zullen gauderen van haerlieder voornoemden vrijdom, ende niet begrepen onder de voornoemde resolutie

Is oock goedt gevonden (,) gheraemt ende gheresolveert op te nemen ende heffen ten laste vande stede ende onder d'obligatie van particuliere personen deser stede ende Jurisdictione staende te denumeren ende kyesen vut elck vande drie collegien twee personen de somme van drie hondert ponden grooten omme daermede te betaelen ende furnieren de zwaere lasten ende stede-schulden ende zonderlynghe een deel vande somme van twee duisent guldens an Jonckheer FRANCHOIS DE VILLEGAS medsghaeders Jonckheer JAN FRANCISCO DE MELHAR (,) commisen tot Brugghe In voldoenynghe vande belofte onder t'handt-teecken van Burghmeesters ende Schepenen deser stede ten goeden bevynde van meeren somme over de quoten deser stede In diverssche vutzenden volghende de briefven van gheestelycken ende vier leden danof zynde, ende dit by faulte van ghereede middelen ende pennynghen dewelcke vut de tauxatien ende ommestellynghen Jeghentwoordelick ten laste van tghemeente ghedaen niet en can bequaemelick

2 vo ghetrocken worden, ende zal ande onderschreven personen daertoe ghecooren verleent worden acte van Indemnityte (,) onder den zeghel vander stede

Vut t'collegie vander Wet ghecooren
GHILEIN DIEDEMAN
Meester JOOS CHEYS de Jonghe
Uut Raeden
JAQUES PROVENTIER
FRANCHOIS FOLQUE
Vut notable
MAILLARD VANDEGOESTEENE d'oude
JAQUES DIEDEMAN

Ghefurniert an voornoemde DIEDEMAN & CHEYS op hunne particuliere obligatie by Joffrauwe MARIE ZANNEQUIN weduwe van d'heer CORNELIS PIERINS den xiiij^{en} 9^{bris} 1631 zes-en-tneghentich ponden grooten vlaems, croiserendenaer advenante vanden penningh xvi^e ende ande voornoemde Raeden ende Notable hondert twee-en-tneghentich ponden grooten den 17 november 1631 by GILLIS BOONAERT croiserende alsovooren. Danof dezelve pennynghen byden voornoemden PROVENTIER gheemploijeert zijn tot betalynghe vande stede-schulden, dies hy rekenynghe zal doen

Ghelevert ande voornoemde ghecooren, verobligeerde acte van Indemnityte

3 ro Up de calaignie vanden Burghmeester vande Commune ten laste van HUBRECHT DE

5 Voise:

LANNOIJ, de Wet condemneert den zelven LANNOIJ *Inde* boete van iiiij £ p ten *proffytte vande* ghemeenen aermen over zyn onbehoorelick *ende* Irreverent spreken In facie Judicis *ende* zonderlynghe te zegghen datmen gheen eyndt alhier van zaeken en heeft, *ende* andere moetwillighe woorden met Interdictie van desghelycx meer te doene (,) up peyne van breeder boete

Actum ix^{en} december 1631

Amptman *Inde* absentie van bailliu (,) Burghmeesters *ende* schepenen der stede van Poperynghe begheirende naer haerlieder macht dat de placcaeten van zyne *majesteyt* gheemaneert op t'faict vande munte *punctuelick* onderhouden zouden wesen binnen haerlieder stede, keure *ende* Jurisdictione, *ende* omme t'obvieren d'Inconvenienten *ende* quade consequentien die zouden moghen volghen by ghebreke van het onderhoudt vande zelve placcaeten, *Ende* te beletten alle desordren die daer Jeghens zouden moghen gheschieden ten Interesse *ende* schaede van het ghemeente hebben gheordonneert *ende* ghestatueert (,) Ordonneren *ende* statueren by desen de naervolghende pointen *ende* artickelen

Alvooren dat alle de marcten der voornoemde stede *ende* anderde platsen daer de betalynghen

3 vo gheschieden ghereedt, den Bailly *ende* Amptman der voornoemde stede met hunne dienaeren zullen *vermogh*en te gaene *ende* aldaer anschauwe nemen op het vutgheven *ende* ontfanghen vanden ghelde

Interdicerende wel *ende* expresselick eenighe betaelynghen te doene In eenighe secrete *ende* bedeckte platsen achter huuzen (,) haghē ofte kercke op peyne van te *verbeuren* de *somme* van twaelf guldenen van elcke betaelijnghe alsoo gheschiet, *ende* dit zoo byden betaelder als ontfangher voor d'eerste reijze, voor de tweede reijze t'dobbel, *ende* de derde reijze op arbitraire correctie

Ende Int regardt van betaelynghe die ghedaen worden binnen de huijzen vande coopliden ofte andere vande goederen ter marct ghecocht ordonneren dat dezelve betaelynghe zal moeten ghedaen worden *Inde* wynckels ofte halen *ende* vande zelve coopliden ofte andere daer die gheschieden, met opene deuren *ende* veynsters (,) opde boete alsboven

Soo zij oock Interdiceren an alle degonne wynckel houdende binnen de voornomde stadt eenighe betaelynghe te ontfanghen van goederen by hemliden *vercocht* van In heurlieder wynckel med opene deuren *ende* veijnsters (,) op ghelycke peyne

4 ro *Ende* zal de Bailliu ofte Ampman moghen gaen In alle de wynckels *ende* zaelen, om te Siene met wat Specien van ghelde de betaelynghen ghedaen worden, *ende* of daer gheene contraventie en gheschiedt

Sal den zelven Bailliu ofte Amptman eenighe contraventie ontdeckt hebben, ofte oock de gonne die eenigh gheldt ontfaen hebben produceren voor de gonne die van s'wets weghe ghecommitteert zyn, omme gheexamineert te worden op t'gonne zy *vercocht* hebben *ende* den prijs van dier, metsghaeders opde specien In ghelde bij hemliden ontfanghen t'welcke zij schuldigh zullen wesen *overweghende* om te ziene of het accordeert med den prijs die zij zullen zegghen ontfaen t'hebben daerop zij oock zullen moghen ghehoort worden op eedt als zulcx noodigh ghevonden zal wesen naer de ghelegghentheyte vande zaeken hemliden

alsvooren ontlastende vande peijnen ende breuken die zy ter cause van het zelve ontfanghen zouden hebben gheIncurrert

de Van ghelycken zullen de voornoemde Amptman & Bailliu vermoghen te produceren voor voornoemde ghecommitteerde vande wet de saij, baeij (,) drapieren ende hunne wercklieden ande ondervraecht te worden hoe ende In wat manieren zy van heurlieder werck ende aerbeyt by haerlieder meesters betaelt zyn gheweest

4 vo Alle de vermelde boeten te bedeelen In twee (:) d'een helft ten proffyte vanden officier de byden calaigne doende ende dander helft ten proffyte vande ghemeenen aermen deser stede Ende dit zonder preJuditie vande voorder debvoiren (,) boeten (,) breuken & amenden placcaeten ghemaect ende gheemaneert op t' faict vande munte vermelt Aldus gheresolveert (,) gheraemt & ghestatueert ter camer den xi^{en} decembris xvi^cxxxi Ghepubliceert ter bresque der stede van Poperynghe den xij^{en} decembris xvi^cxxxi

Gheordonneert te maken een register ten coste vande stede omme te registreren alle oude octroijen & vrijheden vande zelve stede, medsghaeders de keuren van alle officieren subalterne, etc^a Actum ter camere den lesten Ja ^{ty} 1632

Ter vergaderynghe vanden Ampman (,) B B ende S S ende Raeden ter presentie vande notable den 28 maerte 1632

Is gheresolveert te maecken statuut ende ordonnantie politycque ende daerbij te verbieden ende Interdiceren alle Insetene deser stede & Jurisdiction In eenighe ander plaetsen ofte kelders dan daer stede(-)recht betaelt wordt te haelen eenighe wynen in kannen (,) flasschen ofte ander maeten nemaer alleenelick in vatken nietmin houdende dan zes stopen (,) wanof den gonnen den zelve wijn haelende ghehouden werdt voor t'aftappen van dien te halen ende nemen billet vanden pachter ende dat opde boete van zes ponden parisiis van elcke canne (,) flassche ofte vatken min houdende dan voorseit is, ofte niet behoorelick opgehevult zynde, metsghaeders verbeurte vande selve canne, flassche (,) vatken & wijnen, al ten laste vande voornoemde Insetene cooper vanden officier de calaigne doende (als jij die doende zal ende dander helft ten proffyte vande pachters voornoemt blyfvende in vigeure alle voorgaende stattuuten & ordonnantien tot onderhoudt & observantie vande stede(-)assysen opde wijnen ghemaect

5 ro

Opden xxx^{en} Juny 1632
Ghecocht 't naervolghende gheweire,
omme de keurlynghen deser stede te waepen

Jeghens ADRIAEN SANSEN twee musquetten ende twee bussen	30-0-0
Jeghens den zelve een bendeliere & behangh	0-30-0
Den zelve heeft goedt van t'vermaken & zuveren van roers	4-4-0
Ghecocht jeghens GHILEIN HECQUER twee callibers (,) drie flasschen & een rapiere	13-0-0
Jeghens den zelve een rapiere & flassche	3-0-0
Jeghens MARTIN BRUIJER een busse (,) dry rapieren & twee flasschen	20-10-0

	Jeghens den <i>zelven</i> noch drij rapieren med twee bandolieren	12-0-0
	Jeghens den <i>zelven</i> 5 fourquetten	4-15-0
	Jeghens den <i>zelven</i> een flassche & porteflassche voor	0-24-0
	Van een spiesse & flassche te <i>vermaken</i>	0-10-0
	Van 4 <i>ponden</i> loot	0-32-0
5 vo	Ghecocht Jeghens HUBERT DE LANNOY een roer voor	9-0-0
	Jeghens PIETER MARASSCHE een rapier & behangh voor	3-0-0
	Jeghens R JAQUES VANDEN BROUCKE een rapiere voor	0-50-0
	Jeghens CHRISTIAEN LORIDAN een rapiere	0-50-0
	Jeghens den <i>zelven</i> een calibre	6-0-0
	Jeghens CHRISTIAEN BEHAREL een rapiere & bandeliere	4-8-0
	Jeghens PHILIPPE FAUVARCQUE twee rapieren & een behangh	5-12-0
	Jeghens JORIS VAN THUYNE een rapiere met behangh	4-0-0
	Jeghens DANIEL DE CORTE een rapiere met t'behangh	4-0-0
	Jeghens CLAYS COEVOET een rapiere (,) rieme & bandeliere	3-10-0
	Jeghens PIETER FAULCON een rapiere met de bandeliere	3-0-0
6 ro	Ghecocht jeghens JAQUES DE NACHTELAERE een rapiere med de bandeliere	0-40-0
	Jeghens de <i>Weduwe</i> PIETER CAPELLE een rapiere	3-0-0
	De <i>zelve</i> leverde een spiesse voor	3-0-0
10-0	Ghecocht jeghens CLAYS VERMAERLE een musquet bandeliere	3-
	Jeghens JANSSENS een rapier	0-50-0
	Jeghens ROBERT PROVENTIER een rapier	4-0-0
	Jeghens JAN VANDE GOESTEENE een bandeliere	0-12-0
	Ghecocht jeghens PIETER VAN RENYNGHE <i>filius</i> JANS een bandeliere om een musquet voor	4-0-0
	Jeghens de <i>Weduwe</i> JAN BAERVOET een rapiere voor	5-10-0
6 vo	Jeghens JAN BERTELOOT t'behangh eender rapiere	0-30-0

Jeghens JAQUES VAN CAYSEELE een rapiere & twee flasschen	5-10-0
Jeghens JAN MASSELIN een rapiere (,) capper & flassche	8-0-0
Ghecocht Jeghens JAN HAUWE een spiesse	3-0-0
Ghecocht Jeghens MICHEL MAES een lae van een Roer voor noch om t'zelve	0-44-0 0-30-0

T'naervolghende is gheweire byde stede gheleent
van eenighe borghers

D'heer JAN MAKEBLYDE heeft de stede gheleent twee roers gheteeckent opden loop M
(*kantlijn*: Dese roers zijn betaelt met de rekenynghe ghedaen 17 8bre 1633)

JAN FOLCQUE een bondeliere & een esschen spiese
(*kantlijn*: restitutie tgh)

CHARLES LEURIN een esschen spiesse

JAQUES BAERT een spiesse

BAPTISTE VANDER KYNDEREN een spiesse

JAN VAN HOUCKE een spiesse

7 ro ROBERT PROVENTIER een spiesse *vergult*

JAQUES PROVENTIER dry behanghsels van rapieren

(*in andere inkt*:)

JACQUES LOIJS kent schuldich te syne Jaerlickx een coppel kiekens voor den proost

Ter vergaederynghe van D heeren Burghmeesters (,) Schepenen
raden & notable der stede van Poperynghe
opden xxvij^{en} maerte 1632

Is gheresolveert te doene eene ommestellynghe ten laste vande generale Insetene deser Stede
& Jurisdictione vande portee⁶ als is gheweest de voorghaende Inckele ommestellynghe
daerInne den *zelve* voet achtervolghe wert (,) omme daermede te furnieren & betaelen de
haestichste lasten ende commeren der *voornoemde* Stede daermede de *zelve*
Jeghenwoordelick belast ende beswaert is (,) de *zelve* ommestellynghe werdt ghedaen by
tcollegie vande wet

Ter vergaederynghe vanden ampman (,) Burghmeesters
Schepenen ende raden der stede van poperynghe
upden xxvij^{en} maerte 1632

6 Portee:

Is goet ghevonden (,) gheraempt ende gheresolveert dat van nu voort an zoo wanneer als de Stede zal belast worden met *personeel* logement van soldaten (,) van wat natie het soude moghen wesen (,) by ordre van h. h. ofte andere daertoe ghequalifiert, de colonellen (,) capiteynen (,)

7 vo sergeand maior (,), alferissen⁷ ende andere dierghelicke cheffen nyet meer en zullen ghelogiert noghte ghefourniert werden tzij datmen hemlieden den mondcost moet geven ofte nijet opde particuliere Inzetene deser stede (,) nemaer dat de zelve zullen ghelogiert & gheacomodeert worden In herberghen ofte ander huus particulier by borgher niet bewoont soomen gheraedich vynden sal ende aldaer onderhouden volghende d'ordre die danof zoude moghen wesen ten ghemeenen coste tzy ghevende eenighe rations ofte anderssins vande Inzetene deser Stede & Jurisdiction omme alzo de zelve onkosten te bringhen Inde ghemeene Lasten vande voornoemde Stede & Jurisdiction

8 ro Ter vergaderynghe van Wetten & Raeden gheresolveert de soldaten vande Compagnie Colonelle vanden Burchgrave van Verie te laeten logieren ende blyfven In herbergh ende debvoir te doene omme hemlieden ale bedden enough te doen zijn
Actum den vj^{en} septemb xvi^c xxxij

goet Ter vergaederynghe vande heeren (,) wet (,) raeden & notable upden xxvj^{en} July 1632 is gevonden ende geresolveert te doene eene ommestellynghe ten laste vande ghemeene Inzetenen deser Stede & Jurisdiction upden voet ende portee als de voorgaende omme daarmede te betaelen de Lasten ende commeren deser Stede ende sonderlynghe de somme van vier duisent vyf hondert guldenen tot de welck beloopt onse quote Inde corthede vande Laetste maendelicke bede ordinaire ende extraordinaire byde heeren (,) geestelicke & vier Leden slans⁸ van vlaenderen, an syne majesteyt gheaccordeert te betaelen by egale portien (,) te weten alle maende een zelve deel wanof d'eerste maendt vervallen zal half ougst 1632 naerstcommende al In ghevolghe vande briefven vande voornoemde heeren (,) gheestelicke & vier leden danof synde In daten xxx^{en} Juny 1632
onderteekent Baptiste Schoorman

8 vo Item te verleenen vriefven van Garrante & Indemniteit upde stede an Dheer Jacques Wyts van de somme van twee hondert ponden grooten by hem opghenomen onder zyn hanteecken & particuliere obligatie van dheer pauwels Spronchoolt ende daarmede betalt volghende de kennisse & wete van wetten eenighe schulden de Stede Incombrerende Inde ayden gheaccordeert an zyne majesteit an den commis villigas

Item medee te bringhen copie authenticque van 'tgeneral octroy gheaccordeert ande geestelicke & vier Leden by syne majesteit daerby gheconsenteert is elcken zyne quote Inde corthede vande ayden te vinden by zulcken middele als men ten minsten grieve van tghemeente zoude bevinden te behooren Ende vut crachte van dien naer voorgaende publicatie te heffen & Innen den xx^{en} pennyngh ten proffitte vande stede van alle vercochte landen (,) huuzen & renten ghestaen (,) gheleghen & ghepasseert binnen dese Stede & Jurisdiction

Item te doen breder borghe stellen An Charles Leurin voor ende tot verzeckertheit van dInnynghe vande coopdaeghen metten eersten doenelick zynde

7 Alferis:

8 Slans : lees *des lands*

Item dat den Inner vande copdaghen vande goederen Inneghecocht byden eyghenaer ofte ander daer aen den *zelven* Inner gheen last en ontfangh en Incombeert vande *vercochten* goede *alleenelick* zal trecken & proffitteren half recht gheresolveert ten dagh & Jaer alsboven

9 ro Burghmeesters, Schepenen ende Raeden van Poperynghe Interdicieren een ijeghelick, ghedeurende de *vergaderinghe* van Wetten, voorder te commen & staen voor de zelve Wetcamere dan tot de eerste deure vanden Ingangh vande zelve camere (ende vooren Inde vierschaere) op de boete van vijf schele *parisis* t'elcker reyze zij bevonden werden de contrarie doende behalvens de gonne voor dezelve Wet van doene hebbende, ende gheropen zynde, ende ten keurghedijnghe

Wordt oock verboden ijeghelick hen voor Wetten te presenteren med stocken ofte onbehoorelick wapenen op ghelycke boete.

Item *procureurs* ende alle andere te commen ende gaen deur t'afsluijtsel Int' comptoir vander Greffie (,) op ghelycke boete

Dezelve boeten ten proffytte vande deurwaerders ende supposten vander Camere.

Actum ter vergaderynghe vande voornoemde
Collegien den xxvij^{en} 9bre 1632

9 vo

Keure (,) statut ende ordonnantie poletycque op tfaict van brande, waernaer brandmeesters ende alle Inzetene deser stede hemlieden zullen regulieren van nieus gheraemt ende voorgaendelick gheampliert by heere, wetten ende Raeden deser stede van poperynghe opden 30 en January 1638

1

Men is van ouden tyde In coustume Jaerlicx te *verkiesen* neghen brandtmeesters de *welcke* *vermoghen* altyts als zy tzelve noodich zullen vinden, naer een voorgaende hallegebode te visiteren in alle huusen rondtomme de stede offer eenighe ghebreken zyn raeckende den brandt ofte tgonne daertoe dienende.

2

Ende zoo wie oopenynghe weigherde van huisen (,) camers ofte zolders, ofte de *voorseide* brandtmeesters qualick toespraecke ofte Iniurierde zal danof ghecorrigeert zyn ter

13 vo

kueren, statuten ende ordonnantien omme d'officieren vande vlaecke ende warrandierders vande wolle

Eerst dat niemant hem en *vervoordere* wie hy szay eenighe wolle inne te doen commen zonder alvooren thebben consent vande officieren ende dat opde boete van XX s p

Item dat niemant wie hy zy en zal moghen eenighe wolle te wercke legghen, zonder alvooren gheweerdeert te zyne by d'officieren opde boete van XL s

Item indien dat eenighe drappier wolle te wercke leide zonder gheweerdeert te zyne ende dat de zelve quaet bevonden werde zal boeten de somme van VJ £ p ende sal staen ter correctie vande heeren ende wet naer de gheleghetheyt vande zaecke

Item is *verbooden* alle officieren gheen wolle te weerdeeren Joveliette zy zal moeten lanck zyn het voorlet van eerder dunne op peine dat de zelve wolle zal ghebannen zyn butten de keure ende heerliche~~de~~ van poperynghe ende dat binnen zonneshyn ende zoo wie het zelve en obediert zal boeten VJ £ p

Ende den *zelve*n drappier dusdanighe wolle *vercoght* hebbende butten de Cuere ende heerlicheit deser stede zal ghehouden zyn zeker attestatie te bringhen *ande* zelve officieren waer de zelve *vercoght* is ende dat binnen den ghenachte opde boete alsvooren ter discretie vande zelve officieren

Item zoo wat coopman eenighe wolle inbrochte omme de zelve te *vercopen*, zal ghehouden zyn die alvooren te doen weerderen, ende indien dat eenighe bevonden waeren onbehoorelick, als lammerwolle (,) jovenette wolle ofte andere, onbehoorlick werck ofte quaet goedt, zullen de zelve

14 ro officieren *verbueren* ende zelven coopman eenighe van die te *vercopen* an eenich drappier deser stede omme alhier ghedrappiert te worden, ende indien hy de contrarie bevonden wordt zal boeten de somme van VI £ p

Ende zal bovendien staen ter correctie vande heeren ende Wet naer de gheleghentheit vande zaecke

Zoo wat drappier ofte coopman ghecocht hadde eenighe wolle ende daerinne eenighe fraude ofte bedroch bevonden waere als van natticheit, besomptheit ofte onbehoorelick paccage, zal den *zelve*n hem adresseren *ande* officieren vande vlaecke omme daerof te cryghen grossatie ende beschadicheit naer de gheleghentheit vande ziecke ende omme de zelve schade te grosseren, zullen nemen tot hemlieden behulpsaemheit twee officieren vande hoghe loye, ende twee vande raeuwe pertse, omme de zelve behoerlick te grosseren, naer de discretie van hemlieden, ende zullen ontfaen voor loon ende sallaris etc VI S p

Item is *verboden* drappier ofte andere wie hy sy, beseende wolle, oostersche trock wolle, tynderlynck ofte ander behoerlick goedt ofte wolle te drapieren ofte doen drapieren opde boete van VI £ p ende daertoe te staene ter correctie vande heeren vander Wet

Item d'officieren zullen ontfaen van hemlieden loon ende sallaris vande warrandise van elcken zack wolle weghende boven de vier hondert ponden ende vande vier hondert ponden nederwaert tot een hondert ponden, twee schelle parisis van elck hondert ende beneden thondert ghelicke twee schelle parisis

Item d'officieren en zullen van nu vorts an die wolle niet alleene warranderen, maer zullen zyn ten minsten hemlieden tweeden, ende zullen altyts warranderen binnen de clocke vander noene dies *vermaent* zynde

Item is *verboden* wie hy zy, eenighe wolle van buten *commende*, die te ontsacken ofte te ontpacken zonder alsvooren ghewarrandeert te zynne byde *voornomde* officieren, opde boete van XXX S p

14 vo Item is *verboden* nu vortan wie hy zy eenigh gaerne te coopen, van butten in huizen ofte straeten ofte wegghen dan alleen ter marct, ter behoerlicken ure (,) opde boete byde coopers te *verbeuren* IIJ £ p

Item dat hem niemant en *vervoordere* eenich gaene *vercocht* zynde te wegghen met eenich ander ghewichte dan met tghewichte deser stede (,) opde boete van IIJ £ p

Item den weggher zal ontfanghen van het gaerne te wegghen voor sallaris *ende* loon te weten van een pont gaerne te wegghen alleene twee deniers, *ende* van eenen pack boven een pont tot drie ponden toe, drie deniers *ende* alle packen ofte ghewichte boven de drie ponden moeten betaelen zes deniers

Andere ordonnantien ende Statuten angaende tghewichte

(kantlijn in ander geschrift:

publicatie den volghenden act. Ord^{en} in texte desen 11 thermidor 5^e jaer der *republique* overeencommende met 29 July 1797 *oude styl* toorconden als clerq ter greffie P Devynck)

Eerst dat alle wynckeliers, vettewariers (,) booter *ende* caes- *vercoopers*, *ende* alle andere *vercoopende* alle cleene peenewaere⁹, byde ghewichte, zullen van nu vorts an moeten leveren tghewichte van XV oncen voor elc pondt volghende de slapers deser stede *ende* zal alle Jaere moeten gheyckt zyn *ende* ghewegghen jehghens de slapers¹⁰ deser stede, *ende* hebben het teecken ofte marcq van dien Jaere opde boete van elck stick klein ofte groot ter contrarie bevonden zynde van XX S p

Item zoo wanneer eenighe wynckeliers (,) vettewariers ofte andere peenewaere *vercoopende* jemant wie hy zy int leveren ofte ontfanghen zullen bevonden zyn te wegghen met eenich ghewichte, te klein ofte groot bevonden zynde, zullen de *zelve* vallen *inde* boete van XL S p van elcken sticke, *ende* daertoe staen ter correctie *vanden* heere *ende* wet, *ende* zal bovendien tghewichte in

9 Pennewaerde (penninckwaerde)

kleine goedkope winkelwaar, geringe waar ter waarde van een penning of van enkele penningen

- pennewaerden, -weerden: in het klein verkopen, slijten

- pennewarier: kleinhandelaar, winkelier

(Stallaert, Glossarium van verouderde rechtstermen, kunstwoorden en andere uitdrukkingen uit Vlaamse, Brabantse en Limburgse bronnen, dl 3)

10 Slaper

datgene wat rust, kan blijven rusten (vb boek met reglementgen waaruit samenvattingen voor dagelijks gebruik getrokken werden

(Pijnenburg, Woordenboek Middelnederlands, Aula paperback)

In ons geval betreft het een officieel gewicht (of inhouds- of lengtemaat) dat in de stad bewaard werd en waaraan alle gewichten (en andere maten), die in het openbare leven gebruikt werden, moesten getoetst worden.

15ro twee sticken gheslaghen zyn byde officieren voor eenyghelicx huis (,) craem ofte wynkele ofte ter platse *aldaer* tzelve bevonden werdt

Item dat van nu vorts aen eenighe wy hy zy die wegghen zal met ghewichte te vutten leveren ofte ontfanghen (,) zullen ghehouden zyn eens tjaers *vermaent* zynde, ten hallegheboode zullen bedwongen zyn *hemlieders* ghewichte te bringhen ten huise *vanden ycker vande stede*, *omme* *aldaer* gheyct *ende* ghewegghen te zyne jegghens de slapers deser *voornoemde* stede

omme te hebben het teecken *ende* marcq van dien Jaere naer de publicatie binnen ghenachte¹¹ opde boete van elck stick cleine ofte groot XX S p

Item zoo wat drapieren bevonden werden te wegghen met ongheyct ghewichte (,) zullen boeten van elcker sticke Cleyn ofte groot XX S p

Men ghebidt ooc van nu vorts an dat niemant van eenighe winckeliers *ende* anderde neerynghe *doende* *ende* *coopende* ofte *vercoopende* waere by ghewichte, hem en *vervoordere* te wegghen int vutleveren ofte ontfanghen, dan met een *behoorlick* schaele, hanghende ghelyck tusschen twee yzers *ende* *daermede* te wegghen met *behoorlick* ghewichte Jaerlicx gheyct zynde Jegghens de slapers deser stede *ende* de Contrarie bevonden zynde byde officieren zal boeten IIJ £ p

Insghelycx *verbietmen* an alle jngghezetene deser stede wie hy zy dat niemant hem en *vervoordere* te meten met eenighe maeten, te weten zoutmaeten, olie-, azyn- *ende* zeem maeten ten zy dat de *zelve* jaerlicx gheyct syn byden ycker deser stede ofte ter contrarie bevonden zynde byde officieren (,) zullen boeten van elc stuck tzy clein ofte groot XX S p

15 vo Item men *verbidt* eensghelycx alle winckeliers, merseniens ofte andere, vutleverende ofte ontfanghende eenich goedt byder elle ofte half elle ten zy de *zelve* Jaerlicx gheyct werden byden ycker deser stede opde boete van XL S p

Ende indiender eenighe ellen te cort bevonden worden byde *voorschreven* officieren (,) zullen boeten van elcke elle de somme van IIIJ £ p

Item d'officieren *metsghaders* den ycker zullen ontfanghen voor loon *ende* *sallaris* van ycken *ende* van wegghen *ende* *tmarck* van dien jaere *daerop* te stellen *ende* zullen vande sticke van thien ponden van daer nederwaerts ontfanghen de *somme* van drie deniers *parisis* *ende* het *zelve* zal gheschieden ter *presentie*¹² van twee officieren ten minsten, *ende* jndien *tzelve* ghewichte te cleene bevonden waere, zalmen den ycker zyn loot¹³ ofte yser *daertoe* ghedaen het *zelve* moeten betaelen, *ende* den loon *ende* *gaige* zullen bedeeft worden d een helft voor d'officieren *ende* d'ander helft den ycker

11 Genachte

1/ een aantal nachten, dagen

2/ termijn van 2 weken tussen 2 voor dezelfde zaak bestemde rechtsdagen

12 Ter presentie van: in aanwezigheid van

13 Lees: lood

Item is wel *ende* *scherpelick* *verbooden* een *Jghelick* wie hy zy eenighe officieren *vande* minsten tot den meersten *ter cause* van *hemlieders* officie ofte *exercerende* eenichsins *t*Iniurieren met woorden ofte wercken opde boete VI £ p
Ende bovendien staen *ter correctie vanden* heere *ende* *Wet* naer de *gheleghenthede vande* zaecke

Ende in t ovbringhen *vande* *gh*Iniuriede personen zullen *gheloofd* worden op *hemlieders* eedt *ende* *jndien* d'jniurie *gheschiede* by onderjarighe kynderen zalmen de *zelve* boeten *verhaelen* op *vaeders* *ende* *moeders*, *meesters* *ende* *vrouwen*

16 ro *ende* de *zelve* boeten zalmen distribueren ten proffytte *vande* *ghemeenen* aermen deser stede

Dese cueren (,) *ordonantien* *ende* *statuten* zyn *ghelesen* voor t*collegie* *vande* *Wet* *ende* *Raeden* deser stede van *poperynghe* *ende* *byde* *zelve* *ghesaemdelick* *gheratifiert* *ende* *gheaprobeert* opden XXII^{en} *January* 1630

22 ro

Actum *ter vergaederynghe* van Amptman vutter naeme vanden heere (,) *Wetten* (,) *Raeden* *ende* *notable* den 27 novembris 1632

Is *ghoedt* *gevonden* *ende* *gheresolveert* te doene *onderhalfve* *ommestellynghe* ten laste *vande* *ghemeene* *Insetene* deser stede *ende* *Jurisdictione* *midsgaders* *bedryvers* *vande* *landen* daeronder *gheleghen* (,) *vande* *portée*¹⁴ als de *voorgaende* (,) *omme* daermede te *betaelen* de *swaere* *ende* *excessive* lasten *ende* *schulden* de stede *incomberende* *blyckende* *zoo* by *briefven* van *wutsendynghes* *vande* *heeren* *Gheestelicken* *ende* vier leden *s'landts* van *Vlaenderen* als anderssins de *collegien* wel *bekent* (,) *doende* *daer* *Inne* *contribueren* al die *ter* *voorgaende* *ommestellynghe* *belast* syn *gheweest* te doene de *selve* *ommestellynghe* by t'college *vande* *wetten*

Item Is *goedt* *gevonden* t'admitteren den *Procureur* *mazeman* ten pensioene van 6 £ p sjaers tot wederroupen actum eodem

22 vo Item *goedt* *gevonden* te maecken een *statuut* daerby *verbiedende* alle personen *brynghende* binnen dese stede *eenigh* *vlasch* *gaerne* op *markdaeghen* (,) t'zelve te *brynghen* *ter* *marckt* *ende* *plaetse* daertoe *ghedestineert* *ende* *afghepaelt* med *Interdictie* van t'selve te *veillen*¹⁵ *ter* *vente* *onder* *weghe* op de *straete* (,) in *particuliere* *huusen* ofte *andere* *plaetsen* *buuten* de *voornomde* *marckt* *ende* *yghelick* t'selve *gaerne* *aldaer* te *coopen* ofte *danof* *geldt* te *bieden* (,) opde *verbuerte* van 3 £ p ten laste vanden *cooper* *ende* *sal* de *selve* *marckt* *beghinnen* ten *thien* *uren* voor *noene* te *bedeelen* in *dryen* , een derde voor den heere (,) *een* derde d'anbryngher *ende* t'andere den aermen actum eodem

Wordt *verboden* een *yghelick* *brynghende* binnen dese stede *eenigh* *vlas* *ende* *gaerne* *ende*

14 Portée: dracht, bereik, capaciteit

15 Veil(l)en: te koop aanbieden

t'selve hebbende ende willende venten, t'selve te brynghe ter marckt ter ure ter plaetse daertoe ghedestineert med Interdictie van t'selve vlas *ende gaerne* ter vente
23 ro te veillen ofte *presenteren* onderweghe ofte buuten de *voornoemde* marckt, ende *yghelick* t'selve gaerne ende vlas te coopen ofte danof gheldt te bieden buuten de selve marckt opde boete van drye ponden *parisis* ten laste vanden cooper ofte de gone daerof gheldt *biedende* te bedeele in dryen, elck een derde den heere (,) anbrynghere *ende* den aermen (;) *beghinnende* de *voornoemde* marckt ten thien uren voor noene

gheherpubliciert ten bretesque S vrydaeghs ordinairen marctdagh den vij^{en} meij 1638
gheherpubliceert op den 26^{en} & 28^{en} february 1655

(*kantlijn*: Jaerelicx te publicieren)

Item gheordonneert eenen *yghelick* ghebruyckende Landen onder dese Jurisdictie buuten t'port ende de baillen der selve (,) over te brynghe ter claere ende pertinente *schriftelicke* certificatie alle de landen die *zy* aldaer syn ghebruyckende med *declaratie* van groote ende wat landen sy hebben ende ghebruycken in *proprieteyte* midsghaeders de *gonne* by *hemlieden* ghepacht med naeme vande personen vande *welcke* sy huere hebben (;) elcken houck in handen vanden hooftman opde boete van drye ponden *parisis* van elck _____ *versweghen* ghemet ten proffycyte vanden anbryngher

23 vo Alzoo de brauwens ghelast syn maendelickx renseng¹⁶ te doene vanden wttleveringhe van huerlieder bieren, zoo ist dat *zy* gheadverteert *ende* bevolen syn t'selve te doene altydt den eersten donderdach van elcke maendt In camer ten IX uren voor noene *beghinnende* donderdaeghe den ij en decembris 1632 daer van s'wets weghe yemand t'voorseide *renseing* sal ontfaen op peyne *ende* amende daertoe staende
ghepubliciert de selve ordonnantie *ende* statuten den 28 9^{bris} 1632

Burghmeesters ende schepenen deser stede ordonneren andermael een *yghelick* in faulte ghebleven synde over te brynghe in handen vande hooftmannen alle de landen die hy ghebruyckt inde ellef houcken deser Jurisdictie te *specificerende* de *proprieteyt* ende huer landen t'welck sy *schriftelick* sullen overgheven elck aen synen hooftman voor den eersten vrydach (,) op peyne van t'Incurreren de boete
24 ro van drye ponden *parisis* van elck *versweghen* ghemet ten proffycyte vanden anbrynghere omme twelcke t'achterhaelen een *yghelick* *communicatie* ghegheven wedt van t'gone alreede overghebrocht zal worden *ende* sal nietmi den gonen eenigh landt *verswyghende* dobbel ghetaxeert worden (.) Ordonnerende voorts de *voorseide* hooftmannen alle t'selve *schriftelick* med de landen by *hemlieden* ghebruyckt over te leveren in handen vande weth vrydaeghe naestcommende ten acht uren voor noene opde boete van elck ses ponden *parisis*

hieraf ghedaen vier publicatien laetst den 26^{en} decembris 1632
T'oorconden onderteekent by ordonnantie G Wenis

Gheresolveert tot te legghen den predicant vande orden van carmeliten ten respecte van t'predicken vant woordt Godts ten aenstaenden vasten in redemptie van zyn mondcost d'gone men ghewoone is te gheven aent clooster *ende* anderssins voor al de somme van twaelf ponden *grooten* midsghadens twee ponden *grooten* voor eenen bouck boven noch

hondert

24 vo fagoten, 25 bondelen fascheelen ende thien ponden keerssen sonder meer actum den XXIIIJ^{en} January 1633

Burghmeesters ende Schepenen deser stede ordonneren elck persoon ieghenwoordelick ghefouriert zynde met soldaeten _____te compareren elck med de syne met hemlieders peerden voor de wetcamer omme aldaer t'ontfanghen haerlieders billet van veranderynghe van logement

Alzoomen van langhs zoo meer ghewqaere gheworden Is diverssche ongheregheltheden ghecommitteert byde cooplyuden (,) opslaenders ende kutsers van graene op d'ordinaire marctdaeghen ende andere in t'coopen ende vercoopen vande graenen

25 ro zoo ist dat Burghmeesters ende Schepenen deser stede, omme daerInne te stellen andere ten besten dat doendelick is ende omme de borgherye ende zonderlynghe t'aerme ghemeente te foulagieren te bet t'accommoderen in t'coopen van haerlieders wekelicke eetgraenen, verboden ende gheinterdiceert hebben zoo zy doen by desen te coopen eenighe coornen (,) rogghe (,) messilioen, ende andere graenen vuuter de marckt ende oock ter marcckt eenigh coopende t'selve voorts te vercoopen ten selven daeghe, ter marct (,) in haerlieders huusen ende elders opde boete van ses poden parisie ende verbeurte vanden graene ten proffycyte vande zyecke ende aermen half en half ofte ter dispositie vande weth Zynde hemlieden ooc verboden eenighe graenen te coopen op d'ordinaire marctdaeghen voor den twee uren naer noene (,) up ghelicke boete Blyfvende in vigeure ooc alle placcaeten ende voorgaende statuuten ten dien opsiene voor desen ghemaect zoo van de backers als andere actum ter camere den vyfden maerte 1633 ende ghepubliceert s'daechs daernaer (in ander handschrift: P^a 2^e octobris 1639 L beke gheerpubliceert desen 24^{en} decembre 1706 toorconden als clercq Bremersch)

Alsoomen ghewaere gheworden Is gheweest de groote zwaericheyt ende ongheregheltheydt, ghecommitteert byde pachters vande molage onder dese Jurisdiction ter cause van Innynghe t'C^x Impost opde graenen gommende ten oven ende verbacken wordendes, de welcke hemlieden vervoordezrt hebben eenighe Insetene te tauweren naer

25 vo hunne phantazie, daeromme ghedaen executeren ten groote intreste van t'ghemeente ende namentlick van vele schaemel lieden niet backende ende tvoornoemde recht oversulcx niet schuldich synde, dat zy dus clachtie hebben ghevallen Omme waerInne te voorsiene (,) Soo ist dat Burchmeesters ende Schepenen dese _____ ghoedt ghevonden hebben een yeghelick by desen te preadverteren dsat zoo wanneer zy ghevraeght wezden van eenighe vande voorzeyde pachters vande molage recht daarvan zy niet en connen accorderen (,) dat zy sullen hebben te colmpareren v oor hemlieden de voorseyde pachters daerop ghehoort in cas sy gheen commys en stellen volghende d'oude instructie, ofte emmers gheen _____ en hebben, omme haerlieders slete op husnen eedt ghetaxteert ende ghegrosseert te werden als naer redene, ditto al by provisie ende dat byde lieden anderssints zouden moghen gheo_____ werden ende was ghepubliciert ten bresque den 13^{en} martij 1633

26 ro Is goedt ghevonden ende gheraemt by denheere, wet ende Raeden te maeckenb statuut politycq daerby verbiedende ende interdicerende alle vremde personen ende andere opstaenders ende voortvercoopers van etelicke waere hemlieden alhier te presenteren ter marckt ende eenighe etelicke waere t'zy kieckens, ghevoghelte (,) eyren ende andere

dierghelycke waere ende leeftocht te coopen voor den een ure naer noene (,) opde boete van XX s p ten laste vanden cooper
actum den XXIJ^{en} Junij 1633

Gheresolveert ende goedt ghevonden byb myn heere den Proost (,) Wet Raeden ende Notable dat alle de gone in toecommende tyden vande notable in faulte sullen blyfven van hemlieden te vinden inde generale vergaederynghe vande drye collegien (,) zullen boeten elck twaelf ____ paris
actum den XXJ^{en} Junij 1635

26 vo Goedt ghevonden, gheraemt ende gheresolveert byden voornoemden heere Proost (,) Weth, Raeden ende notable up te nemen ten laste vande stede rentewys den pennynck XVJ^e de somme van twee hondert ponden grooten vlaensch upde gheleende naemen van d'heeren m^r vander fosse, Burghmeester, Guillames Pierins (,) Raedt ende Robert vande Goosteene (,) Notable (,) med belofte van Indemnityte, Ende bovendien dat elck respectivelick vande drye collegien sal opbrynghen ende dadelick betaelen hemlieder quote naer laetste ommestellynghe t'hunner laste ghedaen (,) tot stremmynghe van d'executien die de stede daeghelix is lydende door _____ francisco de Villegas (,) Commis tot Brugghe (,) tot uplegh vanb twee duisent acht hondert achtendertich gulden ende vyf stuvers, die de voornoemde stede den selven Villegas inde voornoemde qualiteyt schuldich is over hemlieder quote van twee diverssche wttenden (,) d'eerste in date 30^{en} Junij 1631 ende d'andere VIJ^{en} ougst daernaer actum ut supra

27 ro Actum ter vergaederynghe vanden heere, Wet, Rfaeden ende notable desen XX^{en} octobris 1633

Gheraemt (,) Ghoedt ghevonden ende gheresolveert by den voornoemden heere ende drye collegien te committeren zoo zy doen by desen d'heeren vande Weth tot t'doene vande tauxatie ten laste vande voorgaende wetten niet personelick belast gheweest synde med fourierynghe van soldaeten volghende de resolutie daerop _____ byde drye collegien ghenomen (,) welcke tauxatie sal worden elck naer syn gheslaethede ende qualiteyt op welcke reserve ende t'selve prealabelick ghedaen synde hebben Raeden ende notable gheconsenteert zoo zy doen by desen eene gheheele ommestellynghe te doene opden ouden voet ten laste vande Insetenen deser voorseyde stede ende Jurisdictione omme daarmede te betaelen de selve ____ lasten de selve stede Incomberende
actum ut supra

27 vo Actum ter vergaederynghe vanden heere, wet ende Raeden deser stede van Popynghe den VIJ^{en} februarij 1634

Gheraemt (,) goedt ghevonden ende gheresolveert byde voornoemde heeren te maken statuut raekende de cantyne vande Italiaenen alhier in garnisoene ligghe (,) verbiedende een yghelick aldaer te gaen dryncken (,) opde boete van twaelf ponden paris (,) te bedeele in drye deelen, den officier cde calaigne doende (,) den aermen ende den anbryngher

Ende voorts datt alle borghers ende oock vremde aldaer wyn ofte bier haelende sullen verbueren de boete van sessendertich ponden paris (,) te bedeele alsvooren

ende aengaende de weerden ende weerdinnen (,) tapper's ende tappeghe die aldaer bier ofte wyn sulle haelen boven de bovenschreven boete van XXXVJ £ p sullen ghesuspendeert werden een half Jaer van hemlied^{er} neerynghe

28 ro Item goedt ghevonden ten selven daeghe te maecken een andere statuut ende ordonnantie verbiedende byde selve an alle weerden ende weerdinnen (,) tappers ende tappeghe niet vermaeckt hebbende vande stede assysen, te haelen in kannen, flaschen ofte anderssins eenighe wynen ofte bieren ten huysse ende herberghe van d'andere weerden ofte weerdinnen vermaeckt hebbende op ghelycke boete van sessendertich ponden parisis med verbodt ende suspectie alsvooren ; ende te bedeele eensghelickx de voorseide boete zoo hiervooren gheseyt is actum eodem

Item goedt ghevonden t'amplieren alleenelick de boete tot twaelff ponden parisis van het voorgaende statuut ende ordonnantie ghemaect inden Jaere 1619 nopende de weerden ende weerdinnen van St Jooris, Wildeman (,) goudenhoofd ende den Hoorne, die in faulte syn van wyn in hemlied^{er} kelder te hebben ten geriefve vande ghemeente, ende passerenden man (,) te bedeele deselve boete alsvooren actum eodem die quio supra

50 Item gheresolveert by ghemeenen voyse¹⁷ van collegien datmen Innen soude de remisen by Rodolph vander Leeuwe als gaerderaere gheweest hebbende ende ghegheven ten laste van d'heer Andries marsilles bedraeghende 37 – 10 s p ende m^r mattheis Lottin bedraeghende £ p ghetaxeert inde ommestellynghe te weten ten laste vanden voorsseiden marsilles vanden 26^{en} ougst 1632 ende de gonne ten laste vanden voornoemden Lottin

28 vo den 26^{en} dito 30 £ p ende 20 _____ 1633 20 £ p
Jeghens welcke resolutie hun opposeerde Sire JACQUES MARSILLES (,) Proost deser voornoemde stede ende d'heer JOORIS QUEVAL(,) Bailliu, wten naeme vanden heere, med onverlethede de selve resolutie endxe ordonnantie te redresseren zoo zy te Raede wer actumden VIJ^{en} februarij alsvooren

Gheconsenteert by mynheeren Burghmeesters ende Schepenen deser stede an JAN QUEVA dienaer ende chipier vande vanghenisse deser stede voorseit twintich schellen parisis de weke zyn leven lanck gheduerende d'welcke hy sal moghen haelen van onsen Thresorier ende hervalideren in rekenynghe
Actum present t'volle collegie vande weth den VIIJ^{en} marty 1639

Is goedt ghevonden ende gheresolveert byden Bailliu (,) Weth (,) Raeden ende notable op het vertoogh up requeste ghedaen by Mr FRANCOIS VAN DOORNE Licentiaet inde medicine woonende binnen dese stede, tenderende ten fyne myne voornoemde heeren zouden believen hem toe te legghen eenighe gratuiteyt over syne diensten an d'aerme deser stede ghedaen
29 ro ende voorts hem te beneficieren met een redelick Jaerlicx pensioen; den selven m^r francois te bevryden soo zy doen by desen van alle ommestellynghe (,) logemente van soldaeten ende wacht die ten laste vande Insetene deser stede zoude connen gheschieden
actum die quo supra

Actum ter vergaederynghe van mynheere den Proost

17 Voyse: stemming (“voisen” is in het Vlèmsch van over de schreve het equivalent voor ons “stemmen”)

ende den Bailliu wtter naeme vanden heere
midsghaders weth (,) Raeden ende notable deser stede
opden XVII^{en} february 1634

Is gheraempt (,) goedt ghevonden ende gheresolveert byde voornoemde heeren Proost, Bailliu ende Weth datmen taxeren sal ten laste vande ghemeene Insetene deser stede ende Jurisdictione eene gheheele ommestellynghe opden ouden voet, omme te betaelen ende subteren de voornoemde Insetene vande schulden ende Lasten daerInne zy belast ende belanckt syn an syne majesteyt ende andere volghende t'vertoogh byden Thresorier an wetten ghedaen

Raeden ende notable synde van contrarie advyse

(onderaan, in ander handschrift:

franciscus Loijs is gecommen van poperynghe den 20 mej 1682 _ _ _)

29 vo ende resolutie willen dat t'collegie vander weth ghehouden werdt voor eenigh taxatie ende ommestellynghe te consenteren, haer te belasten med personel logement van soldaeten volghende de resolutie van den Jaere 1631 med de collegien daerop ghenomen

Waerop den voornoemden Heer Proost protesterende sustineerde de voorseyde resolutie ende raemynghe te moeten syn nul negheen ende van onweerden wtte dien dat de selve inden Jaere 1631 soo voorseyt Is soude gheschiedt syn t'synder absentie ende dat nietieghenstaende de voornoemde Redene van oppositie vande Raeden ende notable ieghens de resolutie vande Raeden ende notable ieghens de resolutie vanden heeren ende weth men sal med de voorseyde ommestellynghe voorts gaen in taxeren zoo men in raede ende redene sal bevinden te behooren

Item goedt ghevonden ende gheresolveert byde voornoemde heeren op d'mondelynghe vertoogh byden Burghmeester Peereboom ghedaen, nopende d'exemptie die hy pretendeerde inghevolghe van appostille op requeste andertydt ghegheven in daten 21 July 1603 onderteeckent Imaz Oman (,) van logemente van soldaeten, ommestellynghe ende pointynghe ; medsgaders vande acsysten

30 ro ordinaire ende extraordinaire vande stede van nu voortan aen voorseyden Burchmeester Peereboom alleenelick van te houden van personel Logement van soldaeten ende wacht, midts by hem doende de debvoiren van het Spelen opden orghel inde kercke van S^{te} bertins zoo zy tot nu ghedaen heeft, revocerende by dien t'voorder vrydom van ommestellynghen ende taxatie by zyne voorgaende requeste gheroert actum die quo supra

Actum ter vergaederynghe vander heere Proost ende drye collegien den 27^{en} meye 1634

Op t'vertoogh ghedaen aen mijn voornoemde heeren byden Pensionaris CNOCKAERT van Berghen Ste Winnocx nopende het legghen van een nieuwe calcyde by d'heeren deser stede zoo verre hemliedder Jurisdictione naer Berghen voorseyjt streckende

Is gheraempt (,) goedt ghevonden ende gheresolveert byde selve heeren te consenteren ende ghedooghen het legghen van een calcyde vande Watoestraete tot t'eynde van dese Jurisdictione, behoudens t'selve gheschiede ten coste van d'heeren van Berghen ende

30 vo Bergh'ambacht ofte andere ende niet ten laste van het ghemeente van alhier; ende daerop alvooren noch ghehoort zy myn Eerweerdighste heere den Prelaet van Ste Bertins (,) heere deser stede

Item goedt ghevonden, gheraemt ende gheresolveert byden voornoemden heere (,) weth ende Raeden t'amplieren t'statuu^t raekende d'impositien op de bieren, ende stede rechten, daerby voughende dat zoo wanneer byden Tresorier ofte pachter bevonden werden in huizen ofte kelderen vande weerden ende weerdinnen binnen dese Jurisdiction eenighe canten ¹⁸ op andere ghegoten ende veraugmenteert te zyne, sullen verb ueren t'elcker reyse ende van elcken opgehouden ende gheaugmenteerden cant de boete van sessendertich ponden paris^{is} boven de verbuerte vande bieren ende tonne, te deelen in twee deelen, d'eene helft tot proffyc^te vanden heere ende d'andere tot proffyc^te vande aermen deser voornoemde stede actum ut supra

31 ro Actum ter vergaederynghe van myne heeren Proost (,) Wet (,) Raeden ende notable deser stede den vierden ougst 1634

Is goedt ghevonden (,) gheraemt ende gheresolveert by myne voornoemde heeren te consenteren ende taxeren een gheheele ommestellynghe opden ouden voet ende taxatie gheobserveert ten laste van d'insetene zoo binnen als buuten t'port deser voornoemde stede; ommme daermede te betaelen haere schulden ende t'achterheden, namentlick de gone vanden laetsten wtt^{sent} van ses hondert vyfthien duusent guldens, danof de quote deser voornoemde Jurisdiction bedraecht vyf duusent acht hondert ponden tournois lopende vanden eersten meye 1639 ende soo voortsz van maende te maende by ses esgale payementen volghende de briefven byde Gheestelicken ende Overheden s'landts van vlaenderen in daeten j^{en} Junij daernaer onderteckent VANDER SPEETE alhier ghesien Protesterende nietmin de voorseyde Raeden ende notable by desen ieghenwoordighen consente niet te willen preiudicieren aen d'ont'gonnen zaecke die tusschen hemlieden ende wett, modo den heere de zaecke

31 vo anveerdt hebbende over syne wetth is hanghende inden Raedt van vlaenderen nopende t'vrydom die den voornoemden heere mainteneert zyne officieren in wette te moeten ghenieten van personele belastynghe van soldaeten. Ende dat de gone in wette synde belast ende begrepen sullen werden inde laetste taxatie van soldate costen ten advenante van het vierde van een gheheele ommestellynghe, ghedaen ten laste vande Insetene tot onderhoud vande wyven ende kynderen vande soldaeten alhier in garnisoene ghelegghen hebbende den voorleden wynter protest den Proost wtter naeme vanden heere rejecteert ende debatteert maintenerende ende sustinerende de voornoemde weth vande selve taxatie vry ende exempt te syne actum eodem die quo supra

32 vo Actum ter vergaederynghe vanden Amptman (,) wett ende Raeden den 21 decembris 1634

Gheraemt (,) goedt ghevonden ende gheresolveert byden Amptman (,) Wett ende Raeden dat den Thresorierwtter naeme vande stede betaelen sal in handen van Andries masselis

18 Cant: wat over is in een aangebroken ton bier (met dank aan Guide Vandermarliere)

annemer vanden vaert, de somme van vyfhondert ponden paris is omme daarmede te coopen eenen reep dienende tot het opperste overdrach gheseyt t'reepken (,) emmers zoo veele anden coop vanden selven reep dependeert, afghetrocken den ouden reep naer bevindt dat den selven weerdich sal syn

Actum ter vergaederynghe van myn heere den proost,
Bailliu (,) Wett (,) Raeden ende notable
opden 20^{en} January 1635

Is goedt ghevonden (,) gheraemt ende gheresolveert te maecken statuut, van nu voort an (,) gheen remisen byde gaederaers vande ommestellynghen overgegeven, te laeten passeren ende dat men soude verhaelen opde proprietarissen t'gonne de pachters door haerlieder aermoede niet gheven en connen, ofte wel opde gaederaers selve indien zy de voornoemde pachters den tydt van drye maenden naert
33 ro taxeren vande voorseyde ommestellynghe onghespraemt laeten

Item opden requeste van meeser franchois van doorne (,) Licentiaet inde medicine (,) is gheraemt ende gheresolveert byde voornoemde Heeren, Proost (,) Wett ende Raeden hem te legghen by vorme van Courtoisie over de debvoiren by hem volghende syne requeste ende d'attestatie daeronder stande ghedaen, ende daerInne te continueren, de somme van vier ponden grooten vlaemsch ende dat voor den tydt van dezen Jaer beghinnende den j^{en} van ieghenwoordighe maendt January 1635
toe

Voorts is gheraemt ende goedt ghevonden opde mondelynghe propositie ghedaen by d'heer Pieter van Peereboome, tenderende tot quydschel ende exemptie vande laetste dobbel ommestellynghe; hem te zegghen dat hy zyne patientie zoude hebben ende de voornomde dobbel ommestellynghe betaelen daer t behoort, ghemerckt de selve gheconsenteert is omme te betaelen de ghemeene lasten vande stede; ende anders niet actum eodem

Gheordonneert ten selven daghe byden heere, wett ende Raeden, ande weduwe Jaecques Vasseur, weerdinne inde heerberghe voorgheteeckent med het gouden hoofd, ende an Jaecques melis (,) brauwer (,) het afscheet ofte palissaet tusschen hemlieder
33 vo erfve van achter behoelick te vermaecken ende oprechten sonder eenighen duerghanck te laeten, binnen veerthien da eghen naer dien zy daertoe byden officier vermaent ende gheInsinueert sal werden, op peyne, datmen t'selve sal doen t'haerlieden costen ende dat omme redene de heeren daertoe moverende actum eodem

Actum ter vergaederynghe van myn heere ende proost
Bailliu (,) weth (,) Raeden ende notable der stede van
Poperynghe desen XVII^{en} february 1634

Is goedt ghevonden ende gheresolveert byden voornoemden heere Proost (,) Bailliu ende Wet datmen taxeren sal ten laste vanden ghemeene in ende opsetene midsgaders bedryvers deser stede ende Jurisdiction een gheheele ommestellynghe opden ouden voet, ende dat omme te betaelen de schulden vande stede daerInne zy belast ende belanckt¹⁹ is volghende t'vtoogh vanden Thresorier aen wetten ghedaen

19 Balanc: door overeenkomst verplicht jegens iemand, obligé envers quelqu'un par contrat

Raeden *ende* notable notable *zynde* van contrarie advys ende resolutie willen dat t'college *vande* weth ghehouden werdt voor eenighe *tauxatie* ende *ommestellynghe* te consenteren haer te belasten met personel logement van soldaeten *volghende* de resolutie ten Jaere med

34 ro drye Collegien daerop ghenomen

Waerop den *voornoemden* Heere Proost *protesterende* sustineert de *voornoemde* resolutie te moeten syn quaet *ende* van onweerden, wtte dien de selve zoude gheschiedt syn t'zynder absentie *ende* datter niet ieghenstaende de *voornoemde* redene van oppositie *vande* *voorsejde* Raeden *ende* notable een gheheele *ommestellynghe* zal daer naer behooren

Ren selven daeghe opde *requeste* ghepresenteert van weghen d'heer PIETER VANDE PEEREBOOME is byde *voornoemde* heeren goedt ghevonden ende gheresolveert dat den *voornoemden* Peereboome van nu voortan sal wesen vry van personel logement van soldaeten ende wacht, midts by hem doendde de debvoiren med het spelen upden orghel zoo hy tot nu toe ghedaen heeft, *revocerende* midsdesen t'voorder brydom van *ommestellynghen* *ende* *tauxatie* by zyne *requeste* gheroert actum eodem

Actum den 23^{en} ougst 1635 ter *vergaederynghe* vanden Bailliu vtter name vanden Heere (,) Wette (,) Raeden *ende* notable der stede van Poperynghe

Opde propositie ende vraeghe ghedaen van

34 vo weghen syne Conyncklike *maiesteyt* door syne Doorluchtigheit den marquis van Lisebourg Grave van Croix etcetera _____ college *vande* wet den Xv^{en} ougst laetstleden conforme de briefven van credentie in daten _____ *vande* somme van thien duusent guldens _____ by vorme van leerynghe; ende dat omme t'employeren tot betaelynghe *vanden* volcke van oorloghe ghecommen wtt duutschlandt ten secoure ende hulpe van dese landen midsghaders tot beter progres *vande* wapenen van syne doorluchtighe Hoogheydt Is goedt ghevonden (,) gheraemt ende gheresolveert byde *voornomden* Bailliu ende drye collegien te furnieren by vorme van *Leenynghe* *voorseyt* de somme van vier duust vyf hondert guldens midtds de belofte haer effecterende by den *voornoemden* Heere marquis ghedaen wtternaeme van Zyne *majesteit* alsvooren van de selve somme te rembourseren ende restitueren med d j^e *commoditeyt* ende mids dat middelretudt t'crois ende interest *vande* selve *pennynghen* betaelt werdt ter *indemnityte* *vande* stede welcke *somme* van vier duust vyfhondert guldens gheresolveert is op te nemen rentewys den pennynck XVJ^e daerInne *hemlieden* sullen verobligieren

35 ro neghen personen te *ver* kiezen drye wtr elck college

Depost ten zelve stonden by ghemeenene voise van elck college; a part sy, ghecoren Eerst wtt de Wet

D'heer FRANCOIS PIERINS
JAN BAERT
JAECQUES FOLCQUE

wtt Raeden

d'heer ANDRIES MARSILLES
JAN VAN RENYNGHE *filius* Caerles

PIETER BABELAERE

Notable

d'heer JAN MAKEBLYDE
JAN VANDE ZANDE d'oude
WILLEMSCHERRIER

Alles med resolutie ende belofte van ande *voorseide* personen te *verleenen* van stadts weghe *behoorlicke* ende *pertinente* briefven in forme naer *costuyme*

35 vo

Statuut ende Politicque *ordonnantie* ghetrocken ende ghemaect wtt een *voorgaende* resolutie ghenomen by den Bailliu ende twee collegien den vierden *Septembris* 1634

Alzoomen bevindt by *daghelickxe* experientie dat *diveersche* insetene deser stede ende Jurisdictione *midshhadere* vele andere suspect van fraude ende diefte hun vervoorderen te gaen in d andere lieden hommelhoven ende vruchten doende aldaer groote schaele ende committerende *notoire* diefte in het afplocken ende gaederen hoppe (,) t'vutrecken ende nemen vande peerssen, ooc in het afsnyden vande rancken; ende *angaende* de vruchten, de selve af te plocken ieghens den danck ende wille vanden *proprietaris* *midshhadere* te vervremden ende af te nemen heele huggen²⁰ ende schoven vande vruchten ende de *zelve* te transporteren in hunne huusen ende andere plaetsen *appliquierende* de selve t'hunnen proffycyte *allessins* ieghens recht redene, ende de placcaeten van syne *majesteit* dienangaende ghemaect ende ghestatueert, Soo ist dat Bailliu wtter naeme vanden Heere Wet ende Raeden omme daerInne te voorsiene ende te

36 ro
ende

verhoeden dusdaenighe *vervremdynghe* ende *diefverye* ghedaen van andere _____ ghestatueert (,) verboden ende geInterdiceert hebben (,) zoo zy statueren (,) verbieden interdiceren by desen, alle ende eenyeghelicke personen t'zy in ofte wttsetene deser stede ende Jurisdictione te gaen ende hun te laeten vinden binnen de *voorseide* hommelhoven ende upde *voornoemde* vruchtlanden binnen dese stede ende Jurisdictione ende aldaer eenighe schaele te doen *midshhadere* de *cnoppen* *ligghende* inde cruusvelden, te gaederen (,) de rancken af te snyden ofte andere schaele te doene (,) op peyne van *geesselynghe* emmers ghestraft te worden naer de merite vande *zaecke* ende *qualiteyte* *vandedelichte* dies den *anbryngher* in cas van *suffisante* *preuve* vande *delichte* sal proffycteren *achtien ponden paris* ten Laste vande stede; *verbiende* nietmin alle luyden suspect van fraude ende diefte hem te vinden inde *voorseide* hommelhoven ende vruchten buuten s'weghs ende buuten de wille vanden *proprietaris* ofte *ghebruyckers* alwaer zoo dat zy aldaer gheen schaele en deden opde boete van *twaelve ponden paris* (,) te bedeelen d'eene helft ten proffycyte vanden heere ende d'andere ten proffycyte vanden *anbryngher*, ofte *arbitraire* correctie ten laste vande *gonnen* die *insuffisant* sal bevonden wesen de boete te

36 vo

betaelen voor *welcke* boeten *responsable* sullen blyfven den vaeder ende moeder, over *hemlieder* huusghesin ende huusmeesters ofte vrouwen over *hemlieder* *knaepen* ende nuslieden ende t'hunnen laste _____ als _____ de *principaele* *contraventeurs*

actum ut supra

Publicata den __ *septembris* 1635 herpubliciert den 29^a Junij 1637

20 Huggen: de hoeveelheid koorn die de koornpikker in eens neerlegt op den grond, anders ook Legge, en Pickkeling (..)

Twee huggen maken eenen schoof, Fr. Deux javelles font une gerbe (De Bo)

P^a XXJ^{en} ougst 1639 L. Beke by ord.

(kantlijn, in ander handschrift:)

Es oock *verbooden ende gheinterdiceert* aen enenyghelicken eenighe blaederen vande hommelrancken ofte anderssints in de hommelhoven af te ryspen ofte aldaer eenig_ couevoester te nemen op wat pretext dattet zij, ofte oock te sanghen opde velden eer anderstont de vruchten vandenacker teenemael gheweirt zijn, opde boeten *ende* peynen alsvooren zonder datmen eenighe excusien zal admitteeren ter con _____

actum ter *vergaederynghe* van myn Eerweerdighen heere Sire JAN DE CERF proost (,) Wett & Raeden deser stede opden 23 ougst 1651

publicata ter bretesque 27 ougst 1651

p_ 20 ougst 1730

Actum ter vergaederynghe van myn heeren Proost (,) Bailliu (,) Wett (,) Raeden ende notable den XIJ^{en} July 1636

Is goedt ghevonden (,) p) gheraemt ende gheresolveert byde voornoemde heeren te taxeren een onderhalfve ommestellynghe ten laste vande in ende opsetene midsgaders bedryvers deser stede naer costuyme, omme daarmede te betaelen de groote ende” excessive schulden deser voornoemde stede, ende sonderlynghe de gone vande laetsten wtsendt gheaccordeert by de Gheestelicke ende vier leden s'landts bedraghende onse quote inde 675 __guldens ter somme van ses duisent vyfensseventich guldens te betaelen volghende de briefven vande voornoemde Gheestelicke ende vier leden in daten _____ onderteeckent vander speeten in drye eghale payementen van twee maenden te twee maenden wanof t'eerste payment alreede ghevallen is

37 ro den Ij^{en} der lopende maendt ende syn ghedenomeert opde voorschreven taxatie te doen; JAECQUES BAERT Burghmeester (,) JOOS CHEYS Schepen (,) meester JAN VANDER FOSSE *ende* WILLEM PIERINS Raeden (,) MAILLAERT VANDE GOESTEENE d'oude *ende* JAECQUES DIEDEMAN notable (,) JAECQUES VAN Wer ende ANDRIES LEBBE Landslieden

Op de *requeste* van meester FRANCHOIS VAN DOORNE Docteur vande medicine is gheresolveert te continueren syn pensioen van vier ponden grooten voor een Jaer

Aengaende de buschbewaerders is ten selven daeghe *ende* resolutie gheordonneert an alle ontbloomers vande busschen te gheven thien stuvers wtten ghemete telcker hauste *ende* ontblootynghe vande voorseyde busschen ten proffycyte vande selve buschbewaerders (,) te myncken op d'edrfvachtighe (,) alles tot wederroupen

Ten selven daeghe is opde *requeste* ghepresenteert van weggen kerckmeesters van Ste Bertins by d'heeren Proost (,) Wett (,) Raeden *ende* notable de voornoemde kerckmeesters by voorme van cheynse toegheleydt de somme van seven ponden parisiss jaers voor een grondt de selve kercke toebehoorende daerop het niuwe huus ghemaect is de stede toebehoorende actum ut supra innegaende den voorschreven cheyns baefmisse 1636

37 vo

Ten selven daeghe is gheresolveertgheweest te

maecken

een statuut tot conservatie vande busschen
zoo hiernaer volgt

(kantlijn, in ander geschrift:

ghepubliciert opden XXIX decembris 1670 frans huyghe

gheherpubliciert opden 12 mey 1675

Toorconden als greffier Philippus Raule)

Alzoo ter kennisse vande stede ende Wetten ghecommen is zoo voor het *vertoogh* van eenighe kuerbroeders deser stede als door de menichvuldighe clachten van *ander insetenen* deser stede ende Jurisdictie dat by faulte van t'onderhoudt vande placcaete s'Conyncx ons gheduchts heeren ende de voorgaende statuuten ende ordonnancies by wetten ghemaect tot *verhoeden ende beletten* vande schaede gheschiedende inde bosschen deser *voornomde* stede ende Jurisdictie door bossenmaeckers ende ande houdthauwers cappende inde canten vande bosschen ende weyrende ooc wtt de middele pertsen (,) bessemstocken (,) thuynstaecken (,) wissen *ende* andere ooc de scheuten vande bosschen *ende* plantsoenen (,) Jonghe boomen staende *inde* selve bosschen ende elders, te bederfven ende cappen ter groote schaede ende interesse vande Stede ende andere in *ende* wttsetenen de selve bosschen toebehoorende ende begheerende daerInne te voorsien by nieuwe ordonnantie ende statuute, soo ist dat de

38 ro voornomde stede ende Wette t'Selve over ghemerckt med goede *deliberatie* ende ryphede van Raede begheerende int'gone voorschreven goede ordre te stellen hebben *verboden* ende gheinterdiceert zoo *zy* *verbieden* ende interdiceren wel *expresselick* by desen allen *ende* eenen *yghelick* eenich houdt (,) pertsen, wissen (,) bessemstocken ofte andere soorte van houtte (,) cleene ofte groot (,) te cappen ofte weyren wtte bosschen ende canten (,) noch oock de scheuten *ende* plantsoenen inde *voorsejde* bosschen ofte elders staende te bederfven ofte cappen in eenighe manieren wat het *zy* (,) t'zy onder t'dexsel van bessem maecken ofte anderssins (,) opde boete van ses ponden *parisis*

Toelaetende *alleenelick* den ghenen die hun sullen willen gheneeren med bessem maecken de schueten af te pluckden ende snyden sonder de coupaelen struyck opgaende staecken ofte perssen daermede te trecken hebbende nietmin daertoe *vercreghen* consent by billiette *ondertheeckent* by de proprietarissen ofte pachters vande voorschreven bosschen *ende* houtte inhoudende oc den tydt voor den *welcken* alzulck consent hem ghegheven is gheweest welck billet de *voorsejde* berck-snyders ende bessemmaeckers ghehouden sullen syn te tooghen ande officieren deser

38 vo stede dies versocht synde op peyne indien *zy* dies in ghebreke waeren van t'berck hun afghenomen te worden ende bovendien te verbueren de boete van ses ponden *parisis* ende byde gone de selve bessemmaeckers gheen billet hebbende alsooren logierendez ende berck ontfanghende ofte laetende in huusen ligghen te verbueren de boete van twaelf ponden *parisis* ende ande arbitraire correctie Ende by zoo verre de *voorsejde* bessemmaeckers hun vervoorderen eenighe bessems te bynden anders dan med braemenwissen sal den officier danof calaigne doende de selve moghen nemen ende anslaan als gheconfisquiert zonder ieghensch ofte contradictie opde boete van ses ponden *parisis*

Item is verboden inde *voorsejde* bosschen te reuden eenighe elsekens ofte espelkens (,) te blocken eenighe elsten ofte haeghen t'zy ter peel-tydt ofte ander tydt ende ooc te

gaederen eenighe sorten van houtten, namentlick ande wercklieden te draeghen s'avonts ofte by daeghe eenighe vrechten houdts sonder consent alsovooren (,) opde boete van ses ponden *parisis* zoo ten laste

39 ro vanden coopere als vercoopere

Item dat hem niemandt en vervoordere te hauwen in andere lieden busschen eenighe plantsoenen beneden de thien duymen (,) opde boete van drye ponden *parisis* van elck plantsoen ende indien yemandt achterhaelt waere van ghebonden t'hebben eenighe fagoten ofte schorsse bondelen med Eeckensaeden sal bozten van elcke wisse vyf schellen *parisis*

Item is noch verboden an eenen yeghelick te reepen de lovers inde busschen ende te snyden (,) picken ofte mayen eenigh cruudt ofte gars inde canten (,) grachten (,) bilcken ofte meerschen andere lieden toebehoorende, ofte by hunne coeyen²¹ t'zelve laeten afbyten, afweyden of aftrecken sonder consent alsovooren (,) op ghelicke boete van ses ponden *parisis*

p^a21 ougst 1639

(kantlijn: p^a9 juny 1779)

Is noch verboden an een yeghelick te brynghen ofte coopen eenighe bercken-meyen ende de selve te stellen voor ducke ofte huuse inden ommegangh ofte andere daghen (,) opde boete van drye ponden *parisis*

de voorseyde boeten alle ten proffycyte vanden officier t'beslagh ofte calagnie ghedaen hebbende

39 vo de welcke ghelooft sullen worden op hunnen eedt in ghevolghe vande placcaeten danof zynde (,) d'eene vanden Jaere 1576 ende d'andere vanden Jaere 1605 (,) de welcke de voorseyde Stede ende Wetten willen ende ghebieden datmen die punctuelick zal onderhouden opde peynen (,) breucken ende amenden daerby ghestatueert (,) blyvende nietmin alle voorgaende statuuten ende ordonnantien op t'selve faict ghemaect in vigeure P^a20^{en} July 1636 herpubliceert den 24^{en} meye 1637 ; Item den 21^{en} Juny daernaer vierdemael ghepubliciert den 19 July 1639 ghepubliceert 12 meye 1652 ghepubliceert op den 5 Jany 1650

Opde *requeste* van zommighe insetene deser stede hem gheneere med coopmanschap van hoppe *vertooghende* hoe dat bij voorghaende statuute zoude *verboden* syn eenighe vremde ende buuten ghewassen hoppe alhier te doen brynghen : op zeker boete : ende *versoeckende* interpretatie vande voornoemde *verbode* is gheresolveert dat het statuut opde hoppe voorghaende ghemaect anders niet en is te *verstaen* dan van oude vremde verJaerde hoppe ende anders niet actum ut supra

40 ro

Statuut ende ordonnantie politique ghemaect byden heere (,) Wett ende Raeden hoemen hen regulieren zal ghedeurende de contagieuse siekte ende daernaer ; den XVJ^{en} novembris 1636

Inden eersten dat alle huusen die de voornoemde Heeren sullen bevolen hebben ghesloten te syne ter oorsaecke ofte suspicie vande selve sieckte (,) zullen ghebarreert worden med een witte baere vande breedte van twee maeteduymen ende vier voeten lanck (,) sonder die

21 Lees: coeyen

te moghen weyren sonder consent vande Wet

Dat gheene personen wesende inde voorseyde huusen gheinfecteert ofte als suspect verboden en sullen moghen wtt gaen ten sy ter gheprefigierde ure hier onder (,) ende hebben een wit persken vande langhde van ier voeten (,) inder voughen datmen t'selve merckelick sien can

Dat de gheInfecteerde ofte commende vande gheinfecteerde plaetsen niet en sullen moghen *vertrecken* in andere huusen binnen

40 vo de stede sonder conseent van Wet ende dat de selve gheInfecteerde van een huus niet en sullen moghen eten ofte converseren ende dryncken med gheinfecteerde van andere huusen

De gheInfecteerde die gheen middel en hebben *omme hemlieden* binnen hunne huusen t'onderhouden sullen gaen naer de hutten ende gheduerlick daer blyfven tot dat zy ghesuvert werden ende consent sullen *vercreghen* hebben omme naer huus te keeren ende *hemlieden* inde selve hutten draeghen in alle stillicheydt

Soo oock de gone wonene buuten baille in smette synde niet en sullen moghen commen binnen bailen ende t'port deser stede

De onbesmette en sullen niet hanteren med gheinfecteerde in wat maniere dat zy (,) nochte in *huerlieder* huus admitteren gheinfecteerde

De gheinfecteerde en sullen niet moghen gaen buuten *huerlieder* huusen (,) niet meer ter marckt dan *ander* plaetsen *omme* te coopen *huerlieder*

41 ro noodsaeckelicheden di sy sullen doen coopen by *huerlieder* ghebuers ofte andere van s'wets weghe daertoe te stellen (;) vele min sullen sy gaen wandelen achter straete maer sullen moghen gaen wandelen buuten bailen vande stede daer zy naeste ghesdeten syn (behalvens op de marckt-daeghen) sonder te gaen door stede naer andere bailen ende dat *alleenelick vanden* een ure naer noene totten son-ongeganck exclus sonder dat zy buuten de stede in ofte ontrent eenighe heerberghen ofte ander huusen sullen moghen eten ofte dryncken

De gone hebbende *huerlieder* huus gheInfecteert en sullen gheen vuylicheden buuten huuse moghen bryngghen ofte smyten opde straete maer de selve *verbranden* ofte delfven binnen *huerlieder* ghevelde²²

Dat niemant en ontfanghe eenighe cleederen ofte huus-catheylen (,) hoedaenich die moghen syn (,) *commende vande* gheinfecteerde ofte *verboden* huusen ende plaetsen soo ooc niemant nietmeer wtter handt dan in openbaere venditien *vercoopen* sal eenighe cleederen ofte moebulen (,) alvooren dan een Jaer naer t'afslaan vande baere

41 vo ten waere dat zy daer te vooren ghecreghen hadde consent vande Wet

Datmen niet en sal beghinnen de besmette huusen te cuusschen ende reynighen dan naer de vierde weke, ende *alleenelick* moghen roken by nachte van s'avondts ten thien uren tot

22 Ghevelde : veld

s'morghens ten vier uren (,) danof d'advertentie doende ande ghebueren ende ghecreghen hebbende prealable consent vanden Bailliu ofte Wet (,) de welcke ooc daertoe sullen moghen employeren zulcke personen als zy bevinden sullen bequaeme ende ydoone²³

Dat niemant hem en ondervinde med besmette te cureren nochte de besmette huusen te suveren sonder consent alsvooren

Soo ooc niemant hem vervoorderen sal te visiteren de siecken ofte doode lichaemen dan de gone die daertoe byde Wet gheauthorizeert syn ende dat niemant vande inwonders deser stede en sal moghen binnen noch buuten gaen reeuwen²⁴ sonder consent alsvooren

42 ro Alle welcke poincten ende articlen elck sonderlynghe ghelast werdt t'observeren op banyssement (,) gheesselynghe ofte anderssins ter discretie vanden Juge

Item dat niemant eenighe honden sal laeten loopen achter straete opde boete van drye ponden parisis van elcke beeste

Item dat niemant en sal houden eenighe verckens ofte conynen binnen t'port (,) opde boete van ghelycke drye ponden parisis ende verbuerte vande selve conynen ende gone eenighe hebbende, sullen de selve quydt maecken (,) te weten de conynen binnen acht daeghen ende verckens binnen veerthien daeghen naer de publicatie deser (,) te bedeelen als naer volgt

Dat de zout- (,) visch (-) ende haryngh vercoopers binnen deser stede gheen water daerinne denselven visch ghewasschen ofte gheweekt is, en sullen smyten ofte laeten loopen op straete maer zullen het selve smyten op hunnen meesschynck achter hun huus ofte anderssins delfven in hun gheveldt (,) op ghelycke boete van drye ponden parisis

42 vo Datmen gheen messhopen binnen t'port ofte baillen opde straete ofte dammen maecken sal, maer t'mesch voeren ende legghen buuten de baillen (,) op peyne van verbuerte van t'selve mesch

Ende inghevalle dat yemant wtt voerde ofte wtt stake eenich mesch (,) sal t'selve dadelick vande straete weyren emmers binnen sonneschyn (,) opde verbuerte alsvooren

Datmen gheen trypaille ofte penserye en smyte opde straete (,) opde boete van twaelf ponden parisis

Alst ghebuert dat eenighe siecke persoonen ooc niet gheinfeccteert zynde worden gheadministreert met de berechte vande H kercke, de vrienden daarmede gaende ofte ghebueren ende andere sullen blyfven opde straete sonder int'huus te gaen (,) opde boete alsvooren

Ordonneren voorts dat den gone overleden vande contagie sullen begraven worden naer

23 Idone, ydoin : geschikt)

24 Reeuwen: een lijk afleggen, het reinigen en voor de begrafenis in gereedheid brengen (reeuwer: oppasser van besmettelijke zieken & ontsmetter hunner lijken) VERDAM

t'verlaeten²⁵ vanden vigneroene²⁶

Item dat als de huerders van eenighe huusen ofte deel van dien sullen vallen in d'infectie ende gheen middel en hebben *omme t'selve*
43 ro te doen suveren, den verhuerder, proprietaris ofte usufructuaris sal ghehouden syn t'selve
te doen doen t'zynen coste alles daer gheen particuliere boete ghespecifiert en is ter arbitrage
(,) boete ende discretie vande weth (,) te bedeelen de selve in drye deelen, d'eene derde
den Heere, d'ander ten proffycyte vande aermen deser stede ende het derde ten proffycyte vanden
anbrengher

Actum ter vergaderijnghe vanden Amptman Inde
absentie vanden Bailliu wtter naeme vanden heere (,) Weth (,) Raeden ende notable den X^{en} X^{bre} 1636

Is goedt ghevonden (,) gheraemt ende gheresolveert byde voornoemde heeren te doen ende
tauxeren onderhalfve ommestellynghe tot laste vande ghemeene Insetene deser stede ende
Jurisdictione opden ouden voet by Wetten daerop ghenomen omme daermede te
volstrijnghen²⁷ ende betaelen de groote ende excessive costen deser stede zoo Inde ayden²⁸
ordinaire als subsidien extraordinaire s(')landts ende oock d(')andere lasten deser
voornoemde stede Incomberende

Bovendien te tauxeren alle voorgaende wetten vry ende exempt gheweest hebbende van
personeel logement van soldaeten tsydert de laetste Resolutie byde drije collegien daerop
ghenomen in 9bre 1631 tot den dagh van hedent (,) daertoe van weths weghe ghecooren sijn
meester JAN VANDER FOOSSE Burghmeestere vande selve weth ende GUISEIN
WENIS Schepen (,) d'heers JACQUES BAERT ende
43 vo JACQUES SCHEVELE Raeden ende meester JOOS CHEIJS d'Jonghe metghaders
CHARLES LEURIN notable eodem

D ommestellynghe te doene byde Weth eodem

Statuut ende politycke ordonnantie ghemaect byden
heere (,) Wet ende Raeden tot cobservatie vande
rechten de stede competerende opden ghebrandewyn
zoo hier naer volght

Eerst dat niemandt hem en vervoordere eenighe brandewyn te vercoopen ofte debiteren ne
zy by consente vanden Heere, ende Wet

Dat den Pachter ofte Commys zal vermoghen ten incommen van synen pacht ende op
andere tyden t'zynen goet duncken nemen vondt in alle coopluyden huusen ende grossiers
huusen (,) keldders ende ooc in andere plaetsen besonders prealable consent vande Wet
te weten

25 Verlaten: ophouden

26 Wingeroen: klok die geluid werd wanneer de hebergen moesten worden gesloten

27 Volstringen: 1/ met inspanning tot stand brengen, gedaan krijgen 2/ ten einde brengen 3/ bijeen brengen 4/
toereikend zijn voor

28 Aide:

44 ro by daeghe alleene ende by avondt ter assistentie van eenen Officier en Wethouder vande stadt, zonder dat yemandt eenighe weygherynghe sal moghen doen noch eenighe resistentie (,) opde boete van sesse-enderlich *ponden paris* Emmers ter discretie voor elcke reyse als zy ter contrarie sullen doen

Dat yeghelick hem gheneyrende med brandewyn te vercoopen ghehouden sal syn op eedt te verclaeren dat hy int'maecten vanden bondt gheen wyn en heeft verstecken noch gheleyt in andere plaetsen dan in syn ghewonelicke kelders ofte huusen (,) op peyne alsvooren

Dat alle Schippers die binnen dese stede sullen inbrynghen eenighe ghebrandewyn t'zy wtt ofte in-landtsche (,) ghehouden worden binnen een ure naer hun ancompste te doene wete anden pachter ofte zyn Commys (,) vande quantiteyt vanden wyn die hy heeft ghelaeden in syn schip ende int'regard vanden wyn med waeghen ingebrocht (,) wordt den voerman ghehouden de wete te doen binnen een ure voor t'lossen (,) op de verbuerte vanden wyn ende de boete van sessenderlich *ponden paris* boven dat de voornoemde schippers ende voerlieden worden ghehouden op eedt te verclaeren dat zy gheen meer nombre van wyn en hebben ingebrocht dan zy hebben

44 vo overghegheven by billet dies by den pachter verzocht zynde (,) ende weygherende den selven eedt te doen zullen ghehouden syn voor culpable ende incurreren de boete alsvooren

Dat niemant t'zy voerman (,) Schipper ofte ander en zal vermoghen binnen deser stede ende Jurisdiction te brynghen eenighe ghebrandewyn in mindere quantiteyte dan van een stick int'regard vande grossiers ende int' regard vande andere debiterende ghebrandewyn in cleene maeten, dan twintich stopen (,-) t'seffens opfe berbuerde vanden selven wyn ende de boete alsvooren

Dat niemant vande cooplieden ofte debiteerders eenighe brandewyn zal moghen indoen ofte ontfanghen nocht oock leveren buuten ofte binnen de stede ende Jurisdiction, dan op t'billet vanden pachter ofte den Thresorier deser stede (t'recht niet *verpacht zynde*) (,) op peyne ende boete van sess'enderlich *ponden paris* voor elcke reyse ter contrarie doende

45 ro De gonne wyn inlegghende ofte debiterende by cleene maeten ofte vercoopende ghelaeghwys (,) zullen schuldich syn met t'haelen vande billetten promptelick t'recht te betaelen (,) te weten twaelff schellen van elcken stoop

Dat gheen wynschrooders²⁹ ofte dienaers vanden Heere en sullen vermoghen eenighe wyn te laeden ofte lossen wtt eenighe schepen tenzy hun blycke van behoerlick billet (,) op peyne van te verbueren sessenderlich *ponden paris* (,) noch ooc te laeden ofte lossen eenighen wyn op eenighe waeghens dan med billet (,) opde boete alsboven ende destitutie van hun officie ende arbitrajre correctie

Dat gheen cooplieden en sullen vermoghen te ontfanghen ofte wtt leveren omme te debiteren eenighe ghebrandewyn in mindere sticken³⁰ ofte tonnekens dan van twintich stopen (,) employerende ooc daertoe ghesworen wynschrooders ofte dienaers (,) opde boete alsvooren

29 Wijnschroder: losser en lader van vaten wijn (VERDAM)

30 Stic : stuc : 11/ een groot wijnvat (VERDAM)

Dat gheen stockers ofte ghebrandewyndistileerders en sullen *vermogh*en t'vier onder een ketel te steken *omme* te vulbranden ofte maecken cleene wynen zonder alvooren *behoorlick* stookbillet ghehaelt t'hebben vande pachters (,) opde *verbuerte* van t'allaem ende boete alsvooren

45 vo Dat de stokers ofte ghebrandewyndistileerders als zy zullen willen gaen ofte doen vinden ghehouden werden voor het steken van het vier onder den ketel (,) andermael te haelen billet *vande* pachters inhoudende den nombre ofte quantiteyt vande wynen die zy t'elcker reyse maecken ofte trecken sullen; ende en sal den nombre van wyn niet min moghen wesen dan van twintich stooopen elcke reyse (,) opde boete alsvooren

Dat de voorschreven boeten sullen bedeeft werden in dryen (:) een derde anden heere, een derde *anden* anbryngher ende het resterende derde anden pachter

Aldus gheraemt byde *voornomden* Heere (,) Wet ende Raeden opden vyfden meye 1637 blyvende nietmin alle voorgaende statuuten *ende* ordonnantien dien angaende ghemaect in vigeure, al of dezelve alhier gherepeteert waeren; wel verstaende dat alle debiteerders *vander* ghebrandewyn doende ieghens dese ordonnantie metter daedt ghesuspendeert syn van hunne neerynghe

Publicata X^{en} meye 1637

46 ro Actum ter vergaederynghe vanden Amptman inde
absentie vanden Bailliu (,) witten naeme vanden heere,
Wett (,) Raeden *ende* notable den XVJ^{en} meye 1637

Is goedt ghevonden (,) gheraemt ende gheresolveert byde *voornomde* Heeren Amptman (,) Wett (,) Raeden *ende* Notable te doen ende taxeren opden ouden voet een gheheele ommestellynghe ten laste *vande* ghemeene insetene deser stede *ende* Jurisdictione medghaders bedryvers der selve; omme daermede te betaelen de groote schulden deser stede, naementlick de ghone vanden laetsten wtsendt ende andere, volghende t'rapport vanden Thresorier *ande* weth ghedaen

Is ooc goedt ghevonden ten selven daeghe byde *voornomde* Amptman (,) Wett *ende* Raeden te maecken een ordonnantie *ende* statuut daerby *verbiedende* dat niemandt hem en vervoordere eenighe huusen ofte meulen staende op cheynsgronden belast in eenighe *verbanden* ofte renten, te *vercoopen* anders dan *wettelick* (,) op peyne van nulliteyt *ende* van onweerde *vande* contracte eodem

46 vo Item te publiceren dat alle de gone *die* vermeerdert
ofte vermindert syn van lande t'zelve zullen te kennen geven *ande* weth onthier ende³¹
dysendaeghs 19^{en} deser op peyne datmen naer dien *ende* t'doen van d'ommestellynghe
gheen regard en sal nemen opde clachten diemen soude willen doen eodem

Ten selven daeghe is an Meester FRANCOIS VAN DOORNE Licentiaet inde medicione toegheleydt over syn extraordinarisse diensten ghedaen *ande* aarme ziecke lieden deser

31 Onthier ende: tot aan, voor

stede de somme van vyf ponden grooten *vlaemsch* die den Thresorier betaelende sullen valideren in rekenynghe
(ondertekend: CRIJSTIJNE VAN DE FOSSE)

Statuut volghende de voorgaende resolutie

vele Omme dieswille dat opde clachten ghedaen ter ooren vande Wett ghecommen is datter ende menichvuldighe frauden gheschieden in het vercoopen byder handt *secretelick* eenighe huusen ende meulens staende op cheijnsgronden sonder te kennen te gheven de renten daerInne de *voorseyde* huusen ende meulens verbonden syn (,) ten grooten naedeede ende interesse vande crediteuren ende rentieren , Soo ist dat d'heeren Amptman inde absentie vanden Bailliu